

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

В роботі досліджується сучасний стан та перспективи розвитку підприємств мобільного зв'язку.

Ключові слова: мобільний зв'язок, Інтернет, оператор мобільного зв'язку

Abstract

This paper investigates the current state and prospects of development for mobile communication enterprises

Key words: mobile communication, internet, mobile network operator

Галузь мобільного зв'язку та надання послуг мобільного зв'язку є високотехнологічними галузями економіки, особливо в останні роки. Для цієї галузі характерний відносно короткий життєвий цикл використання технології і продукування послуг, а також високий рівень конкуренції на ринку [1]. Глобальне розповсюдження та застосування інформаційно-комунікаційних технологій сприяло розвитку ринку мобільного зв'язку в Україні. Мобільний зв'язок окрім голосової телефонії (дзвінки в мережі та поза мережею) включає в себе також послуги передачі текстових і мультимедійних повідомлень (SMS, MMS), передачу даних та Інтернет (вузкосмуговий доступ) а також роумінг (вихідний та вхідний).

Проаналізуємо динаміку доходів від надання різних видів послуг зв'язку за 2018-2021 рр. З таблиці 2.1 видно, що в 2021р. порівняно із 2018-2020рр. зросли доходи від надання послуг поштового зв'язку. Доходи від комп'ютерного зв'язку, телефонного фіксованого зв'язку, мобільного зв'язку та інших телекомунікаційних послуг мали динаміку зменшення в 2021р. порівняно із 2019-2020рр.

Таблиця 1 – Динаміка доходів від надання різних видів послуг зв'язку за 2018-2021 рр., млн. грн (за даними [2])

Показник	2018	2019	2020	2021
Поштовий зв'язок	47159,6	45827,7	47568	51324,8
Комп'ютерний зв'язок	58341,5	66941,5	75812,1	65492,4
Телефонний фіксований зв'язок	88934,1	86743,2	78768,5	74512,4
Мобільний зв'язок	112546,7	118934,1	121924,2	94531,5
Інші телекомунікаційні послуги	38972,5	37691,2	39521,9	34564,3

Основними компаніями, які працюють сьогодні на ринку мобільного зв'язку України, є три підприємства: ПрАТ «Київстар», ПрАТ «ВФ Україна» та ТОВ «Lifecell». Інші оператори, зокрема ПрАТ «Телесистеми України» (ТМ PEOPLE net), ТОВ «ТриМоб», надають свої послуги в окремих регіонах України та займають незначну частку в порівнянні з провідними ринковими гравцями.

За період 2020-2022 рр. відбулось зростання доходів від надання послуг мобільного зв'язку, які в 2022 році збільшилися на 5,1% у порівнянні із 2021 роком (рис. 1). Причинами зростання доходів стало збільшення рівня споживання послуг передачі даних, зокрема доступу до мережі Інтернет та міжнародного роумінгу.

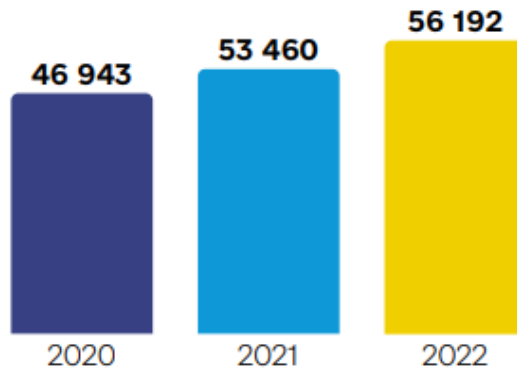

Рисунок 1 – Динаміка доходів від надання послуг мобільного зв’язку за 2020-2022 рр., млн грн (за даними [2])

Найбільшими частками в структурі загальних доходів від надання послуг мобільного зв’язку є доходи від надання послуг передачі даних, у тому числі доступу до мережі Інтернет — 62,8% та доходи від надання послуг голосової телефонії — 12,7%, сумарна частка яких становила 75,5% [28].

На 31.12.2022 кількість активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв’язку становила 49 304 тис. од., що майже на 6 622 тис. од. менше, ніж станом на 31.12.2021 (рис. 2). Зменшення кількості активних карток спричинене вторгненням РФ, недоступністю мереж мобільного зв’язку на тимчасово окупованих територіях України, скороченням використання послуг національних операторів мобільного зв’язку внаслідок міграції населення.

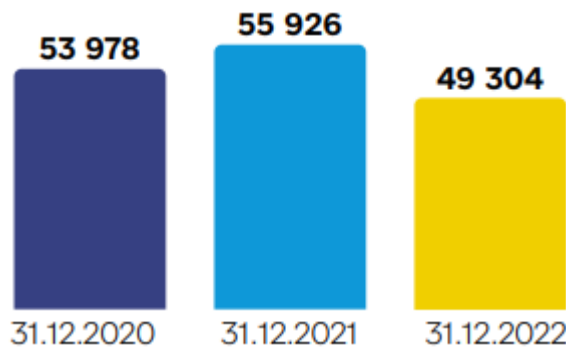

Рисунок 2 – Динаміка кількості активних ідентифікаційних карток мережі мобільного зв’язку за 2020-2022 рр., тис. од. (за даними [2])

Значна кількість українців використовує декілька сім-карток. У середньому на 100 жителів припадає 143 картки, найвищий цей показник у Київській області: 186 карток на 100 людей [28].

Суттєво зросли доходи від надання послуг міжнародного роумінгу. В 2022р. відбулось зниження темпів розвитку мереж 4G (LTE) у зв’язку із тим, що в результаті збройної агресії операторам мобільного зв’язку доводиться витратити ресурси на відновлення мереж.

Основними проблемами розвитку ринку мобільного зв’язку є [29]:

- погіршення сталості функціонування телекомунікаційних мереж та порушення майнових прав операторів та провайдерів телекомунікацій України на тимчасово окупованих територіях та на території проведення антитерористичної операції;

- низька ефективність управління телекомунікаційною мережею зв’язку загального користування України, відсутність Національного центру оперативного-технічного управління мережами телекомунікацій України;

- нерівномірність забезпечення споживачів телекомунікаційними послугами особливо у сільській, гірській місцевості і депресивних регіонах, у тому числі загальнодоступними телекомунікаційними послугами та послугами широкосмугового доступу до Інтернету;

- делегування повноважень органами місцевого самоврядування іншим суб’єктам господарювання (комунальним підприємствам) щодо організації доступу операторів телекомунікацій до об’єктів житлового фонду для розгортання будинкових розподільних мереж та нав’язування

операторам телекомунікацій невластивих їм функцій з утримання елементів інфраструктури житлового фонду;

– неврегульованість питання забезпечення недискримінаційного доступу операторів та провайдерів телекомунікацій до елементів інфраструктури об'єктів будівництва, транспорту, електроенергетики.

Таким чином, ринок мобільного зв'язку України розвивається швидкими темпами, оператори мобільного зв'язку адаптують національний ринок до сучасних реалій: враховують зміни потреб споживачів та впроваджують світові тенденції телекомунікаційних послуг у галузі зв'язку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Клименко Н. А., Вороненко І. В., Нагорна О. В., Громик Н. В. Оцінка ризиків на ринку послуг мобільних операторів. *Ефективна економіка*. 2021. № 7. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=9077>. DOI: [10.32702/2307-2105-2021.7.92](https://doi.org/10.32702/2307-2105-2021.7.92)

2. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах електронних комунікацій, радіочастотного спектра та надання послуг поштового зв'язку. <https://nkrzi.gov.ua>

Ірина Юрївна Єніфанова – доктор економічних наук, професор, в.о. декана факультету менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця.

Розводиук Оксана Володимирівна – студентка групи МФКД-21м, факультет менеджменту та інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця,

Yerifanova Iryna Y. — Doctor of Economics, Professor, Acting Dean of the Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia.

Rozvodiuk Oksana V. - MFKD- 21m student group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University. Vinnitsa.